

Силабус освітнього компонента
Програма навчальної дисципліни

**ІСТОРІЯ УКРАЇНИ В
ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ**

Шифр та назва спеціальності
032 Історія та археологія

Інститут
ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма
Історія науки та українознавство

Кафедра
Українознавства, культурології та історії науки
(310)

Рівень освіти
Третій (доктори філософії)

Тип дисципліни
Загальна підготовка; обов'язкова

Семестр
2

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Робак Ігор Юрійович

Ihor.Robak@khp.edu.ua

професор, д.і.н., професор кафедри українознавства, культурології та історії науки

Автор і співавтор понад 250 публікацій з історії України, біографістики, медичного краєзнавства, історії науки та освіти, зокрема 7 монографій 9 підручників і навчальних посібників та методичної літератури для здобувачів вищої освіти.

Детальніше про викладача на сайті кафедри
<http://web.kpi.kharkov.ua/ukin/vikladachi>

Загальна інформація

Анотація

Навчальна дисципліна «Історія України в глобальному вимірі» запроваджується на виконання Рішення НАЗЯВО від 21 червня 2022 року про історико-культурну складову освітнього процесу і покликана формувати активну громадянську позицію й патріотизм здобувачів вищої освіти на підставі студіювання історико-культурних процесів в Україні, розглядаючи їх в європейському і світовому контексті.

Мета та цілі дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія України в глобальному вимірі» є формування національної свідомості, глибокого розуміння багатовікової історії України, вписаної в європейський і світовий контекст, виховання особистості здобувача як активного громадянина і будівника демократичного суспільства, відданого своєму народові. Опанування дисципліни формує усвідомлення національного історичного гранд-нарративу, виховує високоморальні

чесноти людини, а також навчає швидко і гнучко орієнтуватися у реаліях світу доби глобалізації та позбутися застарілих стереотипів мислення.

Формат занять

Лекції, практичні заняття. Підсумковий контроль – іспит.

Компетентності

СК-1. Здатність здійснювати історіографічну критику, вміти виявляти необ'єктивну інформацію і неупереджено інтерпретувати зміст досліджуваної літератури.

СК-2. Володіння основами наукового пошуку історичних джерел та здійснення їхнього аналізу, з урахуванням останніх досягнень у галузі історичного джерелознавства.

СК-3. Здатність до організації та проведення наукових досліджень відповідно до новітніх тенденцій розвитку історичної науки. Вміння здійснювати наукові дослідження із залученням широкого кола джерел і наукової літератури, сучасних методів дослідження із найактуальніших історичних проблем.

СК-4. Розуміння основних причинно-наслідкових зв'язків та закономірностей історичного процесу, набуття навичок критичного мислення, вміння систематизувати, узагальнювати та оцінювати отриману інформацію.

СК-5. Розуміння тенденцій розвитку суспільства і науки на сучасному етапі та їхнього зв'язку з минулим досвідом. Вміння логічно аргументувати і доказово відстоювати власну позицію під час наукової дискусії.

СК-6. Спіратись на останні наукові досягнення історичної науки у викладацькій діяльності.

Результати навчання

РН-7. Володіти методологією історіографічної критики, вміти виявляти необ'єктивну інформацію і неупереджено інтерпретувати зміст досліджуваної літератури.

РН-8. Знати та володіти основами наукового пошуку історичних джерел і здійснення їхнього аналізу з врахуванням останніх досягнень у галузі історичного джерелознавства.

РН-9. Демонструвати здатність до організації та проведення наукових досліджень відповідно до новітніх тенденцій розвитку історичної науки, вміти здійснювати наукові дослідження із залученням широкого кола джерел і наукової літератури, сучасних методів дослідження з найбільш актуальних історичних проблем.

РН-10. Розуміти основні причинно-наслідкові зв'язки та закономірності історичного процесу, демонструвати навички критичного мислення, вміння систематизувати, узагальнювати та оцінювати отриману інформацію.

РН-11. Розуміти тенденції розвитку суспільства і науки на сучасному етапі та їхній зв'язок з минулим досвідом. Демонструвати вміння логічно аргументувати і доказово відстоювати власну позицію під час наукової дискусії.

РН-12. Демонструвати здатність враховувати новітні досягнення історичної науки у викладацькій діяльності.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 20 год., практичні заняття – 20 год., самостійна робота – 80 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння інтегрованого університетського курсу «Історія і культура України».

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Значну частину курсу складають лекційні заняття, проте практичні заняття не позбавлені активних методів навчання. На лекціях і практичних (семінарських) заняттях рекомендується використовувати такі педагогічні методи: проблемного навчання, візуалізації, бінарності, ділові ігри, «мозковий штурм», евристичні бесіди, дискусії та дебати, презентаційний метод (підготовка здобувачем доповіді-презентації), метод проєктного навчання (підготовка здобувачем самостійного дослідження), організація екскурсій до музеїв та на виставки. За програмою навчання передбачено виконання завдання для самостійної роботи здобувачів освіти.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1 (дві лекції). Вступ до глобальної історії України. Початки.

Перша лекція: Вступ до глобальної історії України. Національний історичний гранд-нарратив.

Друга лекція: Стародавня історія України в контексті всесвітньої історії.

Тема 2 (дві лекції). Русь.

Перша лекція: Держава між цивілізованим і варварським світами.

Друга лекція: Удільна роздробленість Русі як прояв загальноісторичної закономірності.

Королівство Руське – щит Європи.

Тема 3 (дві лекції). Інтеграція в литовське і польське середньовічні суспільства.

Перша лекція: Русь литовська і польська.

Друга лекція: Козацька Україна: європейські й азійські взаємовпливи та виклики.

Тема 4 (дві лекції). Україна модерна.

Перша лекція: Україна і переділ політичної мапи Східної Європи у XVIII ст.

Друга лекція: Українське національне відродження в контексті європейських подій XIX – початку XX ст.

Тема 5 (дві лекції). Україна в новітню (надмодерну) світову добу.

Перша лекція: Від Першої світової до Другої.

Друга лекція: У період загальної кризи комуністичної системи та на руїнах СРСР.

Теми практичних занять

Тема 1. Вступ до глобальної історії України. Початки.

Тема 2. Русь.

Тема 3. Інтеграція в литовське і польське середньовічні суспільства.

Тема 4. Революційні процеси середини – другої половині XVII ст. на тлі агресивних зазіхань сусідніх держав.

Тема 5. Україна XVIII ст.

Тема 6. В лещатах двох імперій.

Тема 7. Глобальні процеси в Україні за доби Великої війни та революції.

Тема 8. Україна в міжвоєнний період: основні тенденції розвитку.

Тема 9. Друга світова війна для України. УРСР у період наростання всеосяжної кризи комуністичної системи.

Тема 10. Глобальні процеси доби незалежності.

Робота на практичних заняттях оцінюється від 1 до 6 балів, максимально на всіх практичних заняттях можна отримати 30 балів

Теми лабораторних робіт

Лабораторних занять не передбачено

Самостійна робота

Написання реферату за запропонованою темою – максимально 40 балів.

Теми рефератів:

1. Генеза українців.
2. Велика міграція народів крізь сучасні українські землі.
3. Теорія фронтиру в застосуванні до української історії.
4. Українська православна традиція. Київська митрополія від створення до томосу про надання автокефалії ПЦУ.
5. Спростування імперської тези про наступництво Московією історичної спадщини Київської Русі.
6. Критика антинаукової путінської концепції «одного народу».
7. «Люди руські» і «люди московські».
8. Відмінність українського козацтва від московсько-російського.
9. Український антисемітизм: витоки, прояви, наслідки, подолання.
10. Доля запорозьких козаків та їхніх нащадків після остаточної ліквідації Запорозької Січі.
11. Еміграція з українських земель у Російській та Австро-Угорській імперіях.
12. Українсько-польське протистояння в роки Другої світової війни та повоєнні роки: «Волинська різанина», обмін населенням, операція «Вісла».
13. Проблема Криму в СРСР та її розв'язання 1954 року.
14. Українська діаспора в ХХ ст.
15. Російсько-українські стосунки від розпаду СРСР до Революції Гідності. Причини російської військової агресії проти суверенної України.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Грицак Ярослав. Подолати минуле: глобальна історія України. К. : Портал, 2021. 432 с. <http://resource.history.org.ua/item/0016145>
2. Магочій П.-Р. Україна: історія її земель та народів [Текст]. Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2012. 794 с. ISBN 978-966-387-061-8
3. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків, 2016. 496 с.
4. Снайдер Т. Українська історія, російська політика, європейське майбутнє. Київ: Дух і літера, 2014. 232 с.
5. Снайдер Т. Становлення сучасної України. [Електронний ресурс] : <https://www.youtube.com/playlist?list=PLe6NcH-LB5H2zezH0m0ii9LGd4gaEA38A>
6. Яковенко Н. М. Вступ до історії. Київ: Критика, 2007. 376 с.
7. Kubicek P. The History of Ukraine. Westport; London, 2008. 221 p.
8. Subtelny O. Ukraine : a History. Toronto; Buffalo; London, 2009. 887 p.

Допоміжна література

1. Багалій Д. Історія Слобідської України / передм. та ком. В. Л. Маслійчука; упорядн. О. О. Савчук. Харків : Видавець Олександр Савчук, 2019. 432 с.
2. Білінський В. Б. Країна Моксель, або Московія: Історичне дослідження. В 3 кн. К. : Видавництво імені Олени Теліги, 2009–2010. Кн. 1. 376 с.; Кн. 2. 320 с.; Кн. 3. 320 с.
3. Грицак Ярослав. Лекції. [Електронний ресурс] : <https://www.youtube.com/playlist?list=PLgvIYb7m9snjmX2Pik6T1qr5TYfvCyQwn>

4. Історія культури в термінах і назвах : словник-довідник / Ж. О. Безвершук. К. : Вища школа, 2003. 399 с.
5. Лоза Ю. Історичний атлас України. Київ : Мапа, 2015. 320 с.
6. Снайдер Т. Криваві землі: Європа між Гітлером та Сталіним / Тімоті Снайдер. К. : Laurus, 2018. 492 с.
7. Снайдер Тімоті. Шлях до несвободи : Росія, Європа, Америка / перекл. з англ. Г. Герасим. — Львів : Човен, 2020. — 392 с.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності здобувача освіти та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з усних виступів на практичних заняттях (30%), самостійної роботи (40%) та відповіді здобувача на питання на іспиті (30%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Здобувач освіти повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХП»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХП» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено
30.08.2024

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Олена ТВЕРИТНИКОВА

30.08.2024

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Олена ТВЕРИТНИКОВА